

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE 2018

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1 NYCKELTAL

	2018	2017	2017 Pro forma
Försäkringspremier, mn euro	5 409,9	4 311,6	5 105,6
Utbetalda pensioner, mn euro	5 698,4	4 721,8	5 535,8
Totala rörelsekostnader, mn euro	194,6	150,3	199,6
Totalresultat till verkligt värde, mn euro	-1581,0	1078,4	1167,2
Rörelsekostnader som täcks med omkostnadsinkomst, mn euro	148,8	108,9	143,2
Omkostnadsrörelsens resultat, mn euro	29,9	25,4	31,5
Omkostnadsprocent	83,2	81,1	82,0
Ansvarsskuld, mn euro	40 625,7	33 390,9	39 219,1
Solvenskapital, mn euro	8 917,7	9 420,7	10 350,3
i förhållande till solvensgränsen	1,6	1,8	1,7
Pensionstillgångar, mn euro	46 473,8	39 633,6	46 232,6
i % av ansvarsskulden	123,7	131,2	128,8
Placeringar till verkligt värde, mn euro	46 024,0	39 355,1	45 825,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten, mn euro	-641,6	2 693,4	3 062,4
Nettointäkter av placeringsverksamheten på det sysselsatta kapitalet, %	-1,4	7,2	7,1
Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn euro	-1 592,1	1 038,8	780,3
Pensionstagare	459 993	336 654	469 531
ArPL-lönesumma, mn euro	20 568,0	16 708,6	19 718,6
FöPL-arbetsinkomstsumma, mn euro	1 682,5	1 483,6	1 674,6
ArPL-försäkringar	73 370	38 766	67 766
ArPL-försäkrade	624 800	503 800	615 800
FöPL-försäkringar	74 443	63 052	72 922
Fast anställda 31.12	649	520	741

Ilmarinen och Etera fusionerades den 1 januari 2018. I tabellen har som jämförelsetal redovisats Ilmarinens siffror för år 2017 samt Ilmarinens och Eteras sammanräknade siffror för år 2017 (Pro forma)

Ilmarinens premieinkomst uppgick till 5 409,9 miljoner euro och utbetalda pensioner till 5 698,4 miljoner euro. Omkostnadsinkomsten var 178,7 miljoner euro och de rörelsekostnader som täcks med den var 148,8 miljoner euro. Omkostnadsrörelsens resultat var 29,9 miljoner euro och omkostnadsprocenten var 83,2 procent. Omkostnadsrörelsen resultat belastades av nedskrivningar på överlappande system (15,3 miljoner euro) och utan dem skulle resultatet av omkostnadsrörelsen ha varit 45,2 miljoner euro och omkostnadsprocenten 74,7. Dessutom uppgick de övriga integrationskostnaderna under året till 7,9 miljoner euro.

Försäljningen av försäkringar var god under 2018. Mätt enligt premieinkomsten uppgick kundanskaffningen till 262 miljoner euro netto. Kundanskaffningen netto innehåller en

ansvarsöverföring från pensionskassan OP-Eläkekassa, vars inverkan på kundanskaffningsvolymen mätt enligt premieinkomst var cirka 121 miljoner euro. Bolaget sålde 5 740 nya ArPL-försäkringar och 9 097 FöPL-försäkringar. Överföringstrafiken minskade bolagets försäkringsbestånd (ArPL + FöPL) med 1 026 försäkringar och premieinkomsten minskade med 6,3 miljoner euro.

Placeringsåret var krävande och särskilt under de sista kvartalet var placeringsavkastningarna svaga på grund av sjunkande börskurser. Avkastningen på Ilmarinens placeringar under det fjärde kvartalet var -4,3 procent, vilket ledde till att placeringsavkastningen för hela året stannade på -1,4 procent. På grund av den svaga placeringsavkastningen var bolagets totalresultat till verkligt värde 1 581,0 miljoner euro negativt för 2018. Ilmarinens placeringstillgångar var i slutet av året över 46 miljarder euro och bolagets solvensnivå var 123,7 procent.

2 FUSIONEN MELLAN ILMARINEN OCH ETERA SAMT ANSVARSÖVERFÖRINGAR

Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Eteras och Ilmarinens styrelser undertecknade den 29 juni 2017 en fusionsplan som registrerades i handelsregistret den 30 juni 2017. Enligt fusionsplanen fusionerades Etera med Ilmarinen på det sätt som avses i 10 kapitlet i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Enligt fusionsplanen överfördes Eteras försäkringsbestånd samt övriga tillgångar, skulder och rättigheter till Ilmarinen utan clearingförfarande i samband med fusionen. Verkställandet av fusionen registrerades den 1 januari 2018. I Ilmarinens bokslut har Ilmarinens siffror använts som jämförelsesiffror från tidigare år.

Som en följd av fusionen blev Ilmarinen Finlands största arbetspensionsbolag mätt enligt kundvolym. Det totala antalet försäkrade och pensionstagare i Ilmarinen steg som en följd av fusionen till över 1,1 miljoner, marknadsandelen till cirka 37 procent och pensionstillgångarna till över 46 miljarder euro.

Efter fusionen har man i Ilmarinen byggt en gemensam verksamhetskultur samt enhetliga och effektivare verksamhetssätt. Under våren gjordes personalnedskärningar i bolaget som en följd av fusionen och som ett resultat av det minskade antalet fasta anställningar med 65 under året. I samband med fusionen fastställdes ett mål om att uppnå omkostnadsbesparingar på 20 miljoner euro samt besparingar i de direkta och indirekta kostnaderna av placeringsverksamheten på 20 miljoner euro. Då det gäller kostnaderna för placeringsverksamheten har åtgärderna för att nå målen varit tillräckliga. Beträffande omkostnadsbesparingarna fortsätter de åtgärder som ska leda till målet under 2019 och under 2020 väntas man även uppnå synergier.

Under 2018 gjordes tre ansvarsöverföringar, av vilka den mest betydande var en ansvarsöverföring från pensionskassan OP-Eläkekassa till Ilmarinen. I samband med ansvarsöverföringen från pensionskassan OP-Eläkekassa den 31 december 2018 överfördes tillgångar och ansvar för 1,3 miljarder euro. I samband med ansvarsöverföringen överfördes 12 000 försäkrade till Ilmarinen.

3 DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Den globala ekonomiska tillväxten var snabb 2018, även om det hotande handelskriget indikerade en avmattning av tillväxten. De försvagade förväntningarna syntes klarast som

en nedgång i aktiekurserna under årets sista kvartal. Inom EU-området utvecklades ekonomin gynnsamt, fastän det mot slutet av året kom uppgifter om en avmattande tillväxt.

I Finlands ekonomi fortsatte den snabba tillväxtperioden som började 2016. Totalproduktionen bedöms ha ökat med cirka 2,5 procent 2018. Den ekonomiska uppgången syntes också i sysselsättningen, som förbättrades avsevärt. Antalet sysselsatta steg med ungefär 40 000 personer och den genomsnittliga sysselsättningsgraden för hela året steg till nästan 72 procent. Antalet arbetslösa minskade och den genomsnittliga arbetslöshetsnivån som Statistikcentralen mäter minskade till cirka 7 procent. Förändringarna syntes också i utvecklingen av lönesumman. Hela ekonomins lönesumma ökade under året med cirka 4 procent och ArPL-lönesumman inom den privata sektorn med cirka 5 procent. Ökningen av lönesumman syntes också i arbetspensionsanstaltarnas premieinkomst, som utvecklades gynnsamt. Inkomstnivån tillväxte i genomsnitt med en takt på cirka 2 procent. Konsumentpriserna steg med 1,1 procent och de genomsnittliga realinkomsterna således med cirka en procent under året.

Den goda sysselsättningsutvecklingen syntes också i den offentliga ekonomin, som uppnådde en bättre balans under året. Den offentliga ekonomin var nästan i balans mätt med det s.k. Emu-överskottet 2018. Den offentliga skuldsättningen slutade att öka och skuldkvoten minskade till cirka 58 procent. Enligt den samhällsekonomiska bokföringen uppskattas överskottet inom arbetspensionssektorn ha varit cirka en miljard euro.

I slutet av året vände förväntningarna på den ekonomiska utvecklingen i en mer pessimistisk riktning både i Finland och globalt. Detta syntes framför allt som en nedgång i börskurserna under årets sista kvartal. De viktigaste aktieindexen sjönk med 10–15 procent under årets sista kvartal. Bakom förändringen inverkade flera osäkerhetsfaktorer inom den internationella politiken och en åtstramning av penningpolitiken. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve höjde sina styrräntor under 2018 och ECB började minska sitt långvariga köpprogram för värdepapper. De osäkra utsikterna för slutet av året ledde till att prognoserna om den ekonomiska utvecklingen blev klart försiktigare.

4 UTVECKLINGEN AV ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Som ett resultat av pensionsreformen 2017 steg den nedre åldersgränsen för ålderspension 2018. Pensionsåldern för den åldersgrupp som är född 1955 är 63 år 3 månader. Pensionsåldern stiger för varje åldersgrupp tills den nedre åldersgränsen når upp till 65 år. Den fastställda livslängdskoefficienten för 2018 var 0,96102. Koefficienten minskade således de begynnande pensionerna med cirka 3,9 procent. Siffran steg något från året innan, då livslängdskoefficientens inverkan var cirka 3,6 procent.

Den långvariga utvecklingen med ett minskande antal invalidpensioner bröts under 2018, då ansökningarna om invalidpension vände uppåt. I Ilmarinen ökade antalet nya ansökningar om invalidpension med 9,4 procent 2018. Av alla nya invalidpensionsansökningar som inlämnades till Ilmarinen berodde ansökan om pension oftast på en sjukdom i anslutning till den mentala hälsan. Mest ökade andelen ansökningar om invalidpension på grund av mentala problem i åldersklassen under 40 år. Relativt störst var ökningen av antalet invalidpensionsansökningar till Ilmarinen bland personer över 60 år. I den här åldersgruppen var orsaken till att invalidpension söktes oftast en sjukdom i stöd- och rörelseorganen.

Grunderna för kundåterbäringar som beviljas i form av nedsättningar av försäkringsavgifterna ändrades från ingången av 2018. Pensionsbolagen kan nu själva bestämma på vilket sätt kundåterbäringarna delas mellan kunderna. Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt egna beräkningsgrunder för kundåterbäringen för varje bolag. Ändringen syns i de återbäringar som betalas kunderna 2019.

Under 2018 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet två arbetsgrupper för att begrunda pensionssystemets utveckling. Arbetsgruppen som kartlägger olikheterna mellan pensionssystemen har i uppgift att reda ut om det är möjligt att avstå från den separata lagen om kommunala pensioner (KomPL) och att i stället överföra arbetstagarna inom kommunsektorn till att omfattas av lagen om pension för arbetstagare inom den privata sektorn (ArPL). Ändringen skulle även inverka på Kevas ställning, som sköter de kommunala pensionerna. Arbetsgruppen som utreder behoven att utveckla lagen om pension för företagare (FöPL) söker lösningar för att förbättra företagarnas sociala trygghet och för försäkringen av nya arbetsformer.

Statistikcentralen publicerade på hösten en ny befolkningsprognos som beaktar den kraftiga nedgången i nativiteten på 2010-talet. Den nya befolkningsprognosen ser klart svagare ut än tidigare med tanke på åldringsförsörjningskvoten. Antalet nyfödda minskade 2018 till cirka 50 000, då siffran i början av årtiondet ännu var cirka 60 000. Samtidigt minskade det totala fruktsamhetstalet till en historiskt låg nivå på 1,5. Den nya befolkningsprognosens inverkan på finansieringen av arbetspensionssystemet bedöms i Pensionsskyddscentralens långsiktiga hållbarhetsberäkning som publiceras i mars 2019.

5 ILMARINENS RESULTAT OCH SOLVENS

Ilmarinens totala resultat till verkligt värde för 2018 var 1 581,0 miljoner euro negativ. Resultatet utgörs av placeringsverksamhetens resultat, försäkringsrörelsens resultat och omkostnadsrörelsens resultat.

Årsavkastningen på bolagets placeringar var -1,4 procent och realavkastningen -2,6 procent. Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde var -641,6 miljoner euro. Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde var 1 592,1 miljoner euro negativt, då ansvarsskulden gottgjordes med en ränta på 1 545,7 miljoner euro och det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret upplöstes med 545,2 miljoner euro.

Resultatet av försäkringsrörelsen som är på bolagets eget ansvar var -40,5 miljoner euro. Resultatet av försäkringsrörelsen visar skillnaden mellan de avgifter som uppburits i försäkringsavgiften för att täcka försäkringsrisken och utbetalda ersättningar.

Omkostnadsrörelsens resultat är det belopp med vilket försäkringsavgiftens omkostnadsdelar och andra motsvarande intäkter överstiger de rörelsekostnader som ska täckas med dem. Resultatet av Ilmarinens omkostnadsrörelse var 29,9 miljoner euro. Omkostnadsinkomsten uppgick till 178,7 miljoner euro och motsvarande rörelsekostnader var 148,8 miljoner euro.

Solvenskapitalet, dvs. skillnaden mellan bolagets tillgångar värderade till verkligt värde och bolagets ansvar var 8 917,7 miljoner euro. Solvensnivån uppgick vid utgången av 2018 till 123,7 procent. Solvenskapitalet avser att bära riskerna inom försäkrings- och placeringsverksamheten. Solvenskapitalet var i slutet av räkenskapsperioden 1,6-faldigt i förhållande till den solvensgräns som bolagets riskallokering förutsätter.

Det belopp som används för att nedsätta ArPL-avgifterna, dvs. för kundåterbäringar, fastställs enligt bolagets solvenskapital och resultatet av bolagets omkostnadsrörelse. Bolaget överför 120 miljoner euro från år 2018 till kundåterbäringar. Överföringen utgör 0,6 procent av den försäkrade lönesumman och 192 euro per arbetstagare som är försäkrad i bolaget.

Ovan givna uppgifter om resultatet och solvensen grundar sig på de nyckeltal till verkligt värde som redovisas i noterna till bokslutet. De berättar om bolagets finansiella resultat och ställning bättre än resultat- och balansräkningen. Värderingen av placeringarna i

bokslutet grundar sig på anskaffningsutgiften eller på ett lägre verkligt värde och den vinst som redovisas i resultaträkningen bestäms utifrån den beräkningsgrund som social- och hälsovårdsministeriet fastställer på förhand. Skillnaden mellan det redovisade totalresultatet och resultaträkningens vinst upptas i ansvarsskulden med undantag av förändring av avskrivningsdifferens. År 2018 var vinsten enligt resultaträkningen 6,0 miljoner euro.

Nedanstående kalkyl visar sambandet mellan resultaträkningens resultat och totalresultatet till verkligt värde:

Miljoner euro	2018	2017
Räkenskapsperiodens vinst i resultaträkningen	6,0	5,2
Förändring i ansvarsskulden		
Resultatpåverkande förändring i utjämningsbeloppet	-	-
Förändring av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret	-543,0	731,6
Överföring till kundåterbäringar	120,0	120,0
Förändring av avskrivningsdifferens	-0,2	0,3
Förändring av värderingsdifferens	-1 163,8	221,4
Resultat till verkligt värde	-1 581,0	1 078,4

6 FÖRSÄKRINGSBESTÅND OCH PREMIEINKOMST

Majoriteten av de arbetsgivare som har försäkrat sina arbetstagare i Ilmarinen ingår ett försäkringsavtal med bolaget. Tillfälliga arbetsgivare kan emellertid redovisa sina arbetspensionsavgifter till arbetspensionsförsäkringsbolaget utan att ingå ett egentligt försäkringsavtal.

Vid utgången av 2018 var antalet gällande ArPL-försäkringar 73 370 och utöver de arbetsgivare som ingått avtal redovisade 21 039 tillfälliga arbetsgivare sina ArPL-avgifter till Ilmarinen. Vid årets slut omfattade ArPL-försäkringarna 624 800 försäkrade. ArPL-försäkringarna i Ilmarinen omfattade 2018 i genomsnitt 8,5 anställda och den försäkrade ArPL-lönesumman i bolaget uppgick till 20 568 miljoner euro. I slutet av året var antalet FöPL-försäkringar 74 443, och den genomsnittliga arbetsinkomsten i FöPL-försäkringarna var 22 601 euro per år.

Premieinkomsten uppgick 2018 till 5 409,9 miljoner euro. I försäkringsavgifter för ArPL-försäkringarna inflöt 5 025,6 miljoner euro och kundåterbäringarna som beviljades i form av nedsättningar av ArPL-avgiften uppgick till sammanlagt 136,4 miljoner euro. Premieinkomsten för FöPL-försäkringarna var 384,3 miljoner euro.

Kreditförlusterna för uteblivna ArPL-avgifter uppgick till 15,6 miljoner euro och kreditförlusternas andel av premieinkomsten var 0,3 procent. Förenhetligandet av de fusionerade bolagens praxis inverkar på andelen kreditförluster under räkenskapsperioden. Kreditförlusterna för uteblivna FöPL-avgifter uppgick till 3,4 miljoner euro. Kreditförluster från FöPL-försäkringen orsakar emellertid ingen förlust för bolaget, eftersom försäkringsavgifter som inte fås in av försäkringstagarna ersätts med en statsandel i finansieringssystemet för FöPL-pensioner.

Försäkringskunderna loggade in i Ilmarinens webbtjänst 813 917 gånger och deras ärenden sköttes även genom 133 248 telefonsamtal och chattsamtal, e-postmeddelanden, besök och brev.

7 PREMIENIVÅ

Den genomsnittliga ArPL-avgiften för 2018 var 24,4 procent av lönen, dvs. samma som året innan. I enlighet med konkurrenskraftsavtalet som arbetsmarknadsorganisationerna ingick 2016 höjdes arbetstagarnas avgiftsandel med 0,2 procentenheter medan arbetsgivarnas avgiftsandel i motsvarande grad sänktes. För arbetstagare under 53 år och för dem som fyllt 63 år var avgiften således 6,35 procent och för 53–62-åriga arbetstagare 7,85 procent. Arbetsgivarnas avgift var i genomsnitt 17,75 procent av lönerna. Arbetsgivarens avgiftsnivå varierar i fråga om enskilda försäkringar och är också beroende av arbetspensionsbolagets kundåterbäringar. Vid beräkningen av den genomsnittliga avgiftsnivån har den genomsnittliga kundåterbäringen uppskattats till 0,50 procent av arbetsgivarens lönesumma.

Den genomsnittliga ArPL-avgiften som fastställts för 2019 är likaså 24,4 procent. I enlighet med konkurrenskraftsavtalet minskar arbetsgivarens genomsnittliga avgift ytterligare till 17,35 procent av lönerna, dvs. avgiften minskar med i genomsnitt 0,40 procentenheter. Arbetstagarnas avgifter stiger i motsvarande grad. År 2019 är avgiften för arbetstagare under 53 år och för dem som fyllt 63 år således 6,75 procent och för arbetstagare som är 53–62 år 8,25 procent.

För företagarpensioner var avgiftsprocenten 24,1 procent för personer som är under 53 år och över 62 år samt 25,6 procent för övriga företagare. Samma avgiftsprocent tillämpas även 2019.

8 PENSIONER

År 2018 utfärdade Ilmarinen 33 876 nya pensionsbeslut och pension utbetalades för sammanlagt 5 698,4 miljoner euro.

Utbetalda pensioner enligt pensionsslag 2018

Miljoner euro	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspensioner	4 200,6	321,1	4 521,7	79,4
Förtida ålderspensioner	211,7	19,5	231,2	4,1
Partiell förtida ålderspensioner	31,7	3,1	34,8	0,6
Deltidspensioner	4,5	1,1	5,7	0,1
Invalidpensioner	467,3	27,4	494,7	8,7
Arbetslivspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Familjepensioner	380,5	29,8	410,3	7,2
Sammanlagt	5 296,2	402,2	5 698,4	100,0

Största delen, dvs. 79,4 procent av pensionsutgiften på 5,7 miljarder euro utgjordes av ålderspensioner. Invalidpensionernas andel av pensionsutgiften var cirka 8,7 procent och familjepensionernas andel 7,2 procent.

Premieinkomsten uppgick till 5,4 miljarder euro. Beloppet utbetalda pensioner utan omkostnader uppgick till 5,7 miljarder euro och var således cirka 289 miljoner euro större än premieinkomsten.

Antalet pensionstagare 31.12.2018

Pensioner enligt grundskyddet

	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspensioner	310 969	32 508	343 477	75
Partiell förtida ålderspensioner	4 196	712	4 908	1
Deltidspensioner	319	64	383	0
Invaldipensioner	37 741	2 303	40 044	9
Familjepensioner	64 935	6 244	71 179	15
Arbetslivspensioner	2	0	2	0
Sammanlagt	418 162	41 831	459 993	100

Vid utgången av året var antalet pensionstagare 459 993. ArPL-pension utbetalades i slutet av året till 418 162 pensionstagare och FöPL-pension till 41 831 pensionstagare.

Pensionsbeslut 2018

	2018	2017	Förändring, %
Nya pensionsbeslut			
Ålderspensioner	13 396	12 393	8
Partiella förtida ålderspensioner	2 687	2 996	-10
Deltidspensioner	0	94	
Invaldipensioner	8 446	6 302	34
Arbetslivspensioner	16	2	
Familjepensioner	4 809	3 332	44
Beslut om rätten till rehabilitering	4 522	3 485	30
Nya pensionsbeslut sammanlagt	33 876	28 604	18
Alla pensionsbeslut sammanlagt	55 973	46 028	22

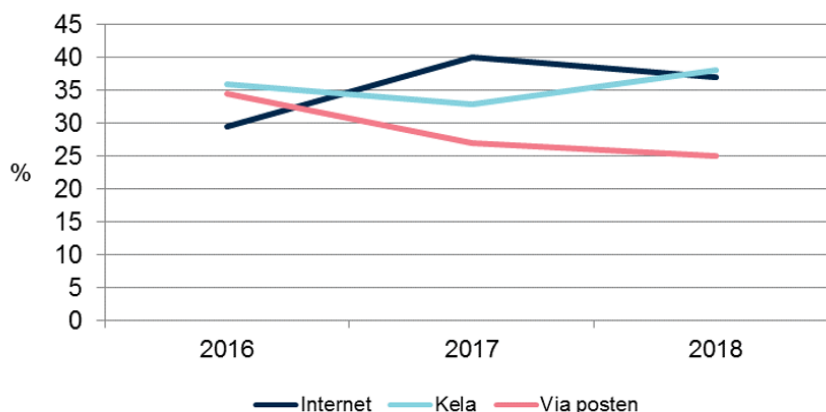
Under 2018 utfärdades sammanlagt 55 973 pensionsbeslut.

Antalet ansökningar om ny invaldipension ökade med över 9 procent och motsvarande utvecklingen inom hela arbetspensionsbranschen. Andelen kunder som fick avslag på sin ansökan om invaldipension var 30,1 procent. Av Ilmarinens avslagsbeslut som överklagades hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ändrades 14,8 procent. Andelen ändrade beslut var 2,6 procentenheter högre än för de andra aktörerna inom den privata sektorn i genomsnitt.

Andelen ålderspensioner har vänt neråt i och med pensionsreformen 2017, då pensioneringsåldern började stiga. Ålderspension söktes till 54 procent via nätet och av rehabiliteringsansökningarna lämnades 64 procent via nätet. Pensionsutdraget skickas vart tredje år till alla som är under 60 år och varje år till personer över 60 år. Det egna pensionsutdraget kan också granskas i Ilmarinens webbtjänst. År 2018 laddades pensionsutdraget 154 634 gånger i pensionstjänsten.

Pensionsansökningar via olika kanaler 2016–2018

9 VERKSAMHET SOM FRÄMJAR ARBETSFÖRMÅGAN

Ilmarinen har ett systematiskt och målinriktat samarbete med kunderna i syfte att främja arbetsförmågan och projekten inriktas alltid på gemensamt identifierade utvecklingsobjekt som minskar risken för arbetsförmåga. Det ingås skriftliga avtal om samarbetet och resultatet av tjänsterna följs bland annat upp med gemensamt överenskomna mätare och kundenkäter. Resultatuppföljningen visar att man med hjälp av tjänsterna har lyckats förbättra arbetsförmågan och minska risken för arbetsförmåga i kundföretagen.

År 2018 ordnade Ilmarinen 54 utbildningsevenemang som avser att stöda arbetshälsaledningen för sina kundföretag runt om i Finland, vilka samlade 3 100 deltagare. Dessutom genomförde bolaget 3 200 enskilda evenemang eller andra projekt för främjandet av arbetshälsan tillsammans med sina kunder under året. Projekten omfattade ungefär 176 000 arbetstagare som är försäkrade i Ilmarinen.

Kundföretagen stöds i hanteringen av risken för arbetsförmåga också med yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder. Ilmarinen ordnar utbildning för chefsstaben i kundföretagen och ger råd och konsulthjälp i planeringen av rehabilitering både för chefer och personal. År 2018 fick cirka 4 500 nya personer som sökte arbetspensionsrehabilitering en bekräftelse på att Ilmarinen stöder bytet av yrke eller återgången till arbetet. Under den egentliga rehabiliteringsperioden betalar Ilmarinen de lagstadgade förmånerna enligt arbetspensionslagstiftningen, med vilka man stöder rehabiliteringsklientens försörjning under rehabiliteringen och ersätter kostnaderna för rehabiliteringen. Ilmarinen utfärdade sammanlagt 9 400 olika rehabiliteringsbeslut under 2018.

Ilmarinen använde 5,9 miljoner euro för hanteringen av risken för arbetsförmåga i kundföretagen, av vilken den andel som ska finansieras med andelen för hantering av risken för arbetsförmåga som ingår i försäkringsavgiften utgjorde 5,7 miljoner euro.

10 ANSVARSSKULD

Ilmarinens ansvarsskuld uppgick vid utgången av 2018 till sammanlagt 40 625,7 miljoner euro. Ansvaret för framtida och löpande pensioner uppgick vid årets slut till 37 725,8 miljoner euro, och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som fungerar som en

buffert för försäkrings- och placeringsförluster vad vid årets slut 3 043,6 miljoner euro. Tilläggsförsäkringsansvaret som är bundet till aktieavkastningen var vid årets slut -262,9 miljoner euro.

Ansvarsskulden för framtida och löpande pensioner ökar i och med det pensionsskydd som tillväxer under året och upplöses med anledning av utbetalda pensioner. Ansvarsskulden gottgörs med ränta av avkastningen på placeringarna i enlighet med beräkningsgrunderna. Huvuddelen av avkastningskravet på arbetspensionsbolagens ansvarsskuld fastställs utifrån pensionsanstaltens genomsnittliga solvens. Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar binder en andel på 20 procent av ansvarsskulden till den genomsnittliga avkastningen på arbetspensionsplaceringarnas noterade aktieplaceringar och överför således aktierisken till denna del från bolaget att bäras av hela arbetspensionssystemet. Sammanlagt uppgick den avkastning som ska gottgöras ansvarsskulden 2018 till 2,5 procent, av vilken avkastningen i anslutning till det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret var -1,5 procent. Övrig ansvarsskuld gottgjordes med en avkastning på 4,0 procent.

Specifikation av försäkringstekniska avsättningar

Miljoner euro	2018	2017
Premieansvar		
Framtida pensioner	19 068,4	14 627,0
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	3 043,6	3 159,7
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	119,2	119,9
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	-262,9	676,4
Premieansvar sammanlagt	21 968,3	18 583,1
Ersättningsansvar		
Löpande pensioner	18 657,4	14 807,7
Utjämningsbelopp	0,0	0,0
Ersättningsansvar sammanlagt	18 657,4	14 807,7
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	40 625,7	33 390,9

11 PLACERINGSVERKSAMHET

Pensionstillgångarna ska placeras lönsamt och betryggande. På grund av det framhåvs långsiktighet i placeringen av pensionstillgångarna. Målet inom bolagets placeringsverksamhet är att på lång sikt få en så hög avkastning som möjligt på placeringarna. Placeringarnas genomsnittliga risk får emellertid inte vara för stor i förhållande till bolagets risktäckningskapacitet.

Under 2018 började den starka ekonomiska tillväxten avmattas och det uppstod en risk för att den långvariga tillväxtcykeln vänder. Penningpolitiken stramades åt under året då den amerikanska centralbanken fortsatte att försiktigt höja styrräntorna och minska sin balansräkning. Även i Europa och Japan minskade centralbankerna sina värdepappersköp. Inflationen steg i början av året, men trenden bröts under det senare halvåret.

En stimulerande penningpolitik och skattelättnader förbättrade företagets resultat och tillgångsposternas värdering i början av 2018. Rädslan för åtstramning av penningpolitiken och för konsekvenserna av handelskriget mellan USA och Kina gjorde året krävande trots en lovande början. Som en följd av nedgången på aktiemarknaden under de sista kvartalet 2018 var året negativt för Ilmarinens aktieportfölj på alla huvudmarknadsområden. Den amerikanska dollarn stärktes cirka 5 procent mot euron under året. Ränteportföljens duration var låg under hela året. I sin helhet var 2018 gott med tanke på real- och kapitalplaceringarna.

	12/2018		12/2018		12/2018		Volatilitet
	Basallokering		Riskfördelning		Avkastning		
	Mn euro	%	Mn euro	%	%		
Ränteplaceringar	17 360,7	37,7	14 035,1	30,5	0,0		
Lånefordringar	954,0	2,1	954,0	2,1	3,4		
Masskuldebrevslån	14 695,0	31,9	3 652,1	7,9	-0,3		1,6
Masskuldebrevslån i offentliga samfund	5 101,2	11,1	4 209,0	9,1	-1,5		
Masskuldebrevslån i övriga samfund	9 593,8	20,8	-556,9	-1,2	0,4		
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar (inkl. fordringar och skulder som hänförs till placeringarna)	1 711,7	3,7	9 429,0	20,5	1,3		
Aktieplaceringar	19 692,1	42,8	19 632,3	42,7	-3,6		
Noterade aktier	14 997,4	32,6	14 937,5	32,5	-9,7		8,9
Kapitalplaceringar	3 752,3	8,2	3 752,3	8,2	18,0		
Onoterade aktieplaceringar	942,4	2,0	942,4	2,0	28,8		
Fastighetsplaceringar	6 096,4	13,2	6 113,5	13,3	6,0		
Direkta fastighetsplaceringar	5 508,0	12,0	5 508,0	12,0	5,3		
Fastighetsfonder och kollektiva investeringsföretag	588,4	1,3	605,5	1,3	11,8		
Övriga placeringar	2 874,8	6,2	6 424,8	14,0	-10,1		
Placeringar i hedgefonder	2 000,2	4,3	2 000,2	4,3	2,9		3,9
Tillgångsplaceringar	20,1	0,0	99,8	0,2			
Övriga placeringar	854,6	1,9	4 324,8	9,4	-26,6		
Placeringar sammanlagt	46 024,0	100,0	46 205,7	100,4	-1,4		3,1
Derivatens inverkan			-181,7	-0,4			
Placeringar till verkligt värde	46 024,0		46 024,0	100,0			

Masskuldebrevslånen modifierade duration är 0,3 år

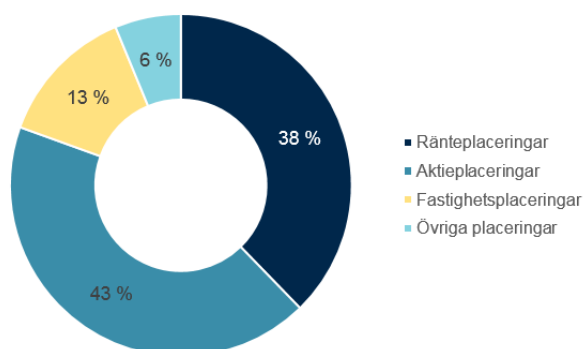
Den öppna valutapositionen är 20,6 procent av placeringarnas marknadsvärde.

Totalavkastningsprocenten innehåller intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringsslag.

Bolagets placeringar till verkligt värde uppgick vid utgången av år 2018 till sammanlagt 46 024,0 miljoner euro. Avkastningen på placeringarna till verkligt värde var -1,4 procent. I Finland tilltog inflationen något mot slutet av året. Konsumentprisindexets årsförändring var 1,2 procent. Realavkastningen på värdet av bolagets placeringar var -2,6 procent 2018. Den årliga medelavkastningen till verkligt värde har under de senaste fem åren varit 4,6 procent, vilket motsvarar en årlig realavkastning på i genomsnitt 4,0 procent. Räknat sedan 1997 har totalavkastningen på bolagets placeringar till verkligt värde varit i genomsnitt 5,6 procent per år. Detta motsvarar en årlig realavkastning på 4,0 procent.

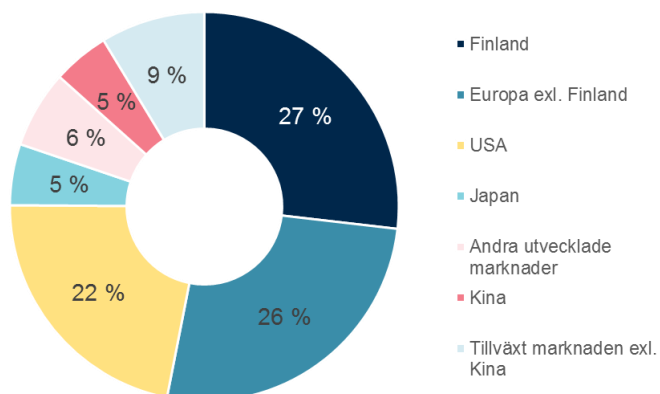
I det följande specificeras det verkliga värdet på bolagets placeringstillgångar per tillgångsslag. Noterna till bokslutet innehåller förutom denna basallokering även uppgifter om placeringarnas riskfördelning samt en tabell om hur placeringsintäkterna fördelas på olika placeringslag.

Placeringstillgångarnas marknadsvärde (46,0 md €) enligt tillgångsslag

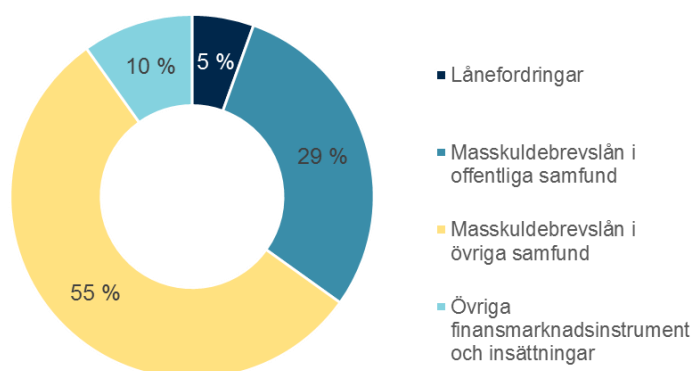
Andelen noterade och icke noterade aktieplaceringar samt kapitalplaceringar utgjorde 42,8 procent av placeringarna (19,692,1 miljoner euro) och avkastningen på dem räknat till verkligt värde var -3,6 procent. Noterade aktieplaceringar (14 997,4 miljoner euro) efter geografiskt område presenteras nedan.

Noterade aktier (15,0 md €) efter område

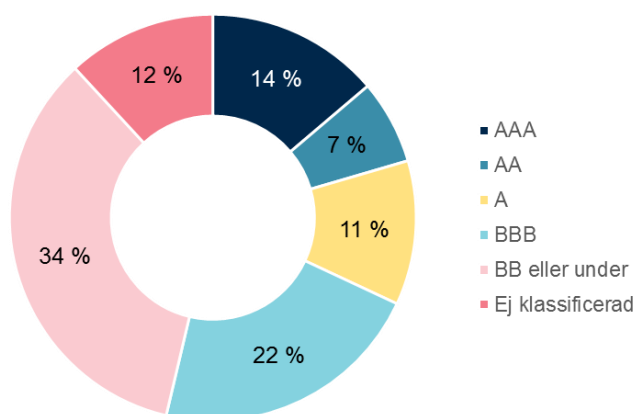
Räntplaceringarnas andel av bolagets placeringstillgångar var 37,7 procent (17 360,7 miljoner euro) och avkastningen 0,0 procent. Räntplaceringarna utgörs av masskuldebrevslån, räntefonder, övriga finansmarknadsinstrument samt lånefordringar. Räntplaceringar enligt placeringslag presenteras nedan.

Ränteplaceringar (17,4 md €) enligt placeringslag

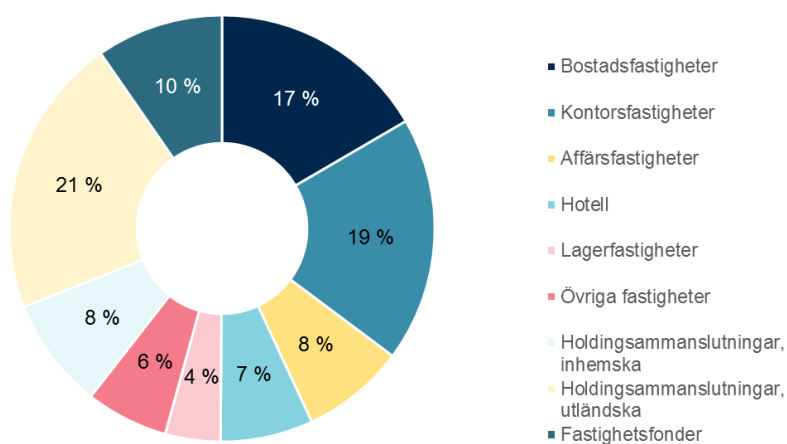
Masskuldebrevslån (14 304,5 miljoner euro) efter kreditbetyg presenteras nedan.

Masskuldebrevslån (14,3 md €) efter kreditbetyg

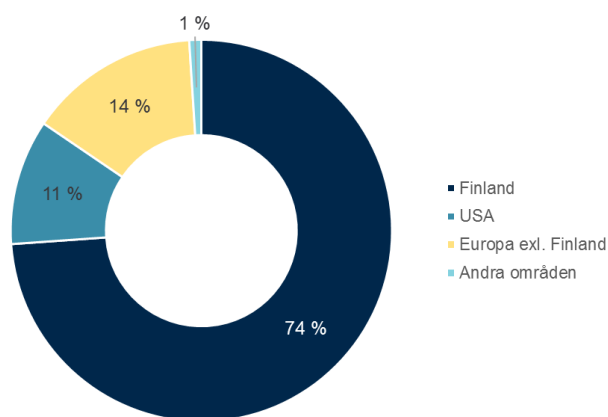
Fastighetsplaceringarnas andel av placeringarna var 13,2 procent (6 096,4 miljoner euro). Den totala avkastningen på bolagets fastighetsplaceringar var 6,0 procent. Fastighetsplaceringarna efter fastighetstyp presenteras nedan.

Fastighetsplaceringar (6,1 md €) efter fastighetstyp

Av Ilmarinens fastighetsplaceringar var 74 procent (4 505,3 miljoner euro) i Finland och 26 procent (531,0 miljoner euro) i utlandet. Uthyrningsgraden för Ilmarinens inhemska fastigheter steg något och var 90,5 procent vid utgången av året. Fastighetsplaceringar efter geografiskt område presenteras nedan.

Fastighetsplaceringar (6,1 md €) efter område

Utöver ovan nämnda tillgångsklasser bestod placeringstillgångarnas marknadsvärde i slutet av året till 6,2 procent (2 874,8 miljoner euro) av råvaruplaceringar, placeringar i fonder som strävar efter absolut avkastning och övriga placeringar. Avkastningen på det sysselsatta kapitalet i övriga placeringar var -10,1 procent.

Ilmarinens styrelse godkände bolagets nya principer för ansvarsfulla placeringar i slutet av 2018. Enligt de nya principerna betraktas ansvarsfullhet allt tydligare med hänsyn till miljö, mänskliga rättigheter och ägarstyrningsprinciperna. Det gjordes emellertid inte några betydande ändringar i den grundläggande definitionen av ansvarsfullhet, dvs. placeringsverksamheten styrs fortsättningsvis av efterlevnaden av internationella normer,

en aktiv ägarroll och en integrering av hållbarhetstänkandet i portföljförvaltningen. Ilmarinen placerar inte i bolag som visar likgiltighet för internationella normer. Placeringar görs inte heller i tillverkare av tobaksprodukter eller kontroversiella vapen och inte heller i bolag, vilkas omsättning i betydande grad är beroende av stenkol (minst 30 procent av omsättningen hänför sig till stenkol eller minst 30 procent av företagets energiproduktion produceras med stenkol, i de fall där energiproduktionen utgör minst 30 procent av företagets hela omsättning).

Om ett bolag som utgör Ilmarinens placeringsobjekt inte uppfyller villkoren för en ansvarsfull verksamhet, kan bolaget inleda en påverkningssprocess i stället för att helt utesluta placeringsobjektet. Vid utgången av 2018 hade Ilmarinen 12 pågående påverkningssprocesser, av vilka sju sköttes via ett nordiskt påverkningssamarbete, fyra via en tjänsteleverantör och en via annat samarbete. Under 2018 inleddes två nya påverkningssprocesser och fyra kunde slutföras. Utöver dessa påverkningssprocesser fortsatte bolaget en påverkningssprocess via det nordiska påverkningssamarbetet, vilken riktade sig mot textilindustrin, där man reder ut frågor som rör miljö och de mänskliga rättigheterna i upphandlingen av råvaror och särskilt bomull.

12 UTVECKLING, IT OCH JA DATASÄKERHET

Tyngdpunkterna inom utvecklingen av informationssystemen 2018 var systemintegrationen i anslutning till Ilmarinens och Eteras fusion samt förberedelserna inför det nationella inkomstregistret.

Överlappande funktioner efter fusionen av de två bolagen har upplösts, system och information har slagits ihop och inom processerna har man övergått till enhetliga verksamhetssätt. Integrationsarbetet fortsätter ännu år 2019 och de kostnadsbesparingsmål som ursprungligen ställdes för integrationen torde uppnås före utgången av 2020.

Beredskapen för inkomstregistret genomfördes delvis som en del av integrationsarbetet genom att först genomföra systemintegrationen på så sätt att de funktionella systemändringar som inkomstregistret kräver endast behövde göras i ett enda redan integrerat system. De nödvändiga tekniska och funktionella ändringarna som beredskapen för inkomstregistret förutsätter kunde framgångsrikt tas i bruk på hösten 2018.

Dataskyddsprojektet (GDPR) färdigställdes enligt tidtabellen i slutet av maj och planerade åtgärder har genomförts. Dataskyddskommittén som ansvarar för övervakningen och styrningen av dataskyddsutvecklingen i fortsättningen inledde sitt arbete i juni. De delområden som ska utvecklas ansluter sig bl.a. till tillämpat testmaterial och tolkningen av regleringen. Särskilt inom pensionshandläggningsprocessen utvecklades dataskyddet i betydande grad redan under 2018.

13 RISKHANTERING

Målet med Ilmarinens riskhantering är att förhindra att risker som äventyrar bolagets verksamhet realiserar, att minimera de ekonomiska följderna och andra skador av realiserade risker samt att säkra verksamhetens kontinuitet. Målet är därtill att bolaget ska kunna utnyttja de möjligheter som en kontrollerad risktagning medför i affärsverksamheten och i synnerhet i placeringsverksamheten. Det viktigaste är att trygga bolagets

lagstadgade verksamhet samt de försäkrades, pensionstagarnas och försäkringstagarnas rättigheter i alla situationer.

Riskhanteringssystemets verksamhetsprinciper omfattar all bolagsverksamhet. Bolaget har en riskhanteringskommitté som består av representanter för organisationsenheterna och som har i uppgift att följa upp, bedöma och utveckla riskhanteringen på bolagsnivå. Riskhanteringskommittén bereder regelbundet översikter av bolagets risker för ledningsgruppens godkännande och uppdaterar riskhanteringssystemets verksamhetsprinciper varje år. Risköversikterna behandlas i styrelsens revisions- och riskhanteringsutskott samt i styrelsen.

Förutom bolagets riskhanteringsfunktion hör ansvaret för riskkontroll av placeringsverksamheten och styrelserapporteringen även till ansvarsområdet för direktören för aktuariefunktionen och riskhantering. På detta sätt säkerställer bolaget att rapporteringen av placeringsverksamheten och riskkontrollen är oberoende av den risktagande funktionen. Bolagets riskhanteringsfunktion bereder i enlighet med styrelsens anvisningar varje år även en analys av riskhanteringsfunktionens ändamålsenlighet samt bolagets risk- och solvensbedömning tillsammans med verkställande ledningen.

Inom placeringsverksamheten styrs risktagningen av placeringsstrategin som styrelsen fastställer och av den placeringsplan som härleds ur den samt av placeringsbefogenheterna och övriga riktlinjer som styrelsen bestämmer. Risknivån och behoven av ändringar i basallokeringen följs upp i gruppen för balansräkningshantering, som består av representanter för placeringsverksamheten, aktuarie- och riskhanteringsfunktionen samt för ekonomifunktionen. För uppföljning och analys producerar riskhanteringsfunktionen även bland annat scenario- och stresstest. Inom placeringsverksamheten pågår fortlöpande riskuppföljning och -hantering.

För riskhanteringen redogörs närmare i noterna till bokslutet.

14 PERSONAL

År 2018 hade koncernen Ilmarinen i genomsnitt 713 anställda. Mätt i årsverken arbetade det i genomsnitt 685 personer i moderbolaget Ilmarinen under året. I siffran ingår 56 deltidsanställda, vilkas arbetsinsats har justeras så att den motsvarar de heltidsanställdas arbetstid vid uträkningen av medeltalen. Sammanlagt 47 personer var familjelediga eller tog ut annan oavlönad ledighet under året. I slutet av året hade moderbolaget Ilmarinen 687 anställda, av vilka 649 hade en fast anställning.

Ilmarinens verkställande direktör sedan 2015 Timo Ritakallio övergick till nya uppgifter som chefdirektör för OP Gruppen i mars 2018. I december 2017 utnämnde Ilmarinens styrelse ekon.mag. Jouko Pölönen till ny verkställande direktör. Han övergick till Ilmarinens tjänst den 1 maj 2018 och började som verkställande direktör den 1 augusti 2018. Från ingången av mars till utgången av juni fungerade vice verkställande direktör Stefan Björkman som Ilmarinens ställföreträdande verkställande direktör.

Samarbetsförhandlingarna som gäller personaleffekterna efter fusionen fortsatte i januari 2018. Utöver resurser behandlades under förhandlingarna även bl.a. ersättningspraxisen till personalen, personalförmånerna och förenhetligandet av HR-rutinerna. Efter samarbetsförhandlingarna och i samband med omorganiseringen på grund av fusionen minskade antalet anställningar i bolaget med sammanlagt 65. Utöver det bedöms bolagets dagsverken ytterligare klart effektiveras efter förnyandet av verksamhetsmodellerna, den stegvisa sammanslagningen av informationssystemen samt införandet av det nationella inkomstregistret.

Inom personalutvecklingen fokuserade man 2018 på att skapa gemensamma förfaranden och en gemensam företagskultur. Det ordnades utbildning för hela personalen om de nya enhetliga verksamhetssätten och varje chef deltog i ett obligatoriskt utbildningsprogram om chefsarbetets grunder i Ilmarinen. Alla team i Ilmarinen gavs möjlighet att delta i utbildning som stöder teamarbetet. I samband med samarbetsförhandlingarna under våren fick både personalen och cheferna stöd och utbildning i hanteringen av den svåra situationen.

15 RÖRELSEKOSTNADER

År 2018 uppgick Ilmarinens totala rörelsekostnader till 194,6 miljoner euro. Ilmarinens och Eteras sammanslagna totala rörelsekostnader 2017 var 199,6 miljoner euro, dvs. minskningen i de jämförbara totala rörelsekostnaderna var 5,0 miljoner euro. De totala rörelsekostnaderna 2018 innehåller dessutom nedskrivningar av överlappande system för 15,3 miljoner euro.

Försäkringsavgiftens omkostnadsinkomster var 178,8 miljoner euro och de kostnader som täcks med omkostnadsinkomsterna var 148,8 miljoner euro. Omkostnadsprocenten, dvs. ovan nämnda rörelsekostnader i förhållande till erhållna omkostnadsandelar var 83,2 procent. Omkostnadsrörelsens resultat uppgick till 29,9 miljoner euro.

De lagstadgade avgifterna på 11,7 miljoner euro finansieras med en särskild andel för lagstadgade avgifter som ingår i försäkringsavgiften. Dessa avgifter utgörs av Pensionsskyddscentralens kostnadsandel, Finansinspektionens tillsynsavgift och justitieförvaltningsavgiften.

Placeringsverksamhetens rörelsekostnader uppgick till 28,4 miljoner euro, vilket utgör 0,06 procent av de sammanräknade placeringarna. Kostnaderna finansieras med placeringsintäkter. Den andel för hantering av risken för arbetsförmåga som ingår i försäkringsavgiften och som ska användas för att finansiera verksamhet som görs i samarbete med kunderna i syfte att upprätthålla välbefinnandet i arbetet och arbetsförmågan var 5,7 miljoner euro.

16 REDOGÖRELSE FÖR ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Ansvarsfulla förfaranden utgör en av våra värderingar och är en oskiljaktig del av all vår verksamhet. I och med den lagstadgade grunduppgiften har Ilmarinen ett stort samhälleligt ansvar: år 2018 skötte bolaget pensionsskyddet för nästan 1,1 miljoner personer och placerade pensionstillgångarna för både nuvarande och framtida pensionstagare på ett lönsamt och betryggande sätt. Skötseln av denna uppgift förutsätter att alla anställda tar sitt ansvar.

Det har uppställts mål för Ilmarinens företagsansvar och uppnåendet av dem följs med hjälp av KPI-mätare (*Key Performance Indicator*). En del av mätarna av företagsansvaret och nyckeltalen är detsamma som allmänt används för att mäta affärsverksamheten. KPI-mätarna för företagsansvar finns på [webbplatsen](#).

Riktlinjerna för övriga mål än de finansiella målen för placeringsverksamheten finns i bolagets principer för ansvarsfulla placeringar som godkänts av Ilmarinens styrelse. I dem beaktas placeringarnas inverkan på miljön och de mänskliga rättigheterna samt frågor i anslutning till bolagsstyrning.

Utöver nämnda redogörelse publicerar Ilmarinen varje år även en företagsansvarsrapport enligt den internationella GRI-referensramen som redogör för företagsansvarets mål och genomförande inom alla delområden som är väsentliga för bolagets verksamhet. Rapporten om år 2018 publiceras i mars 2019.

Miljöärenden

De viktigaste miljökonsekvenserna av bolagets verksamhet är indirekta och ansluter sig närmast till användningen av placeringstillgångarna globalt. Ilmarinen följer t.ex. upp miljökonsekvenserna av sina värdepappers- och fastighetsplaceringar. Beaktandet av ansvarsfullhetsaspekterna utgör en del av riskhanteringen inom placeringsverksamheten. Miljöriskerna i anslutning till placeringsobjekten kan t.ex. realiseras i form av ekonomiska förluster och anseendeförluster.

Som placerare bär Ilmarinen också ansvar genom att placera i företag som beaktar miljökonsekvenserna, klimatförändringen och hållbar utveckling mer omfattande i sin verksamhet. Ilmarinen har ställt som mål att utöka andelen direkta noterade aktieplaceringar i lösningar för en hållbar utveckling till 12 procent av årsomsättningen. Klimatförändringen öppnar exempelvis nya affärsverksamhetsmöjligheter för företagen. Efterfrågan på innovationer som främjar energieffektivitet och rena teknologiska lösningar ökar hela tiden.

Som lösningar för en hållbar utveckling räknas bland annat affärsverksamhet i anslutning till energieffektivitet, nutrition, förebyggande av smittosamma sjukdomar, vattenförsörjning och utbildning. För placeringar i lösningar för en hållbar utveckling gäller samma ekonomiska villkor som för andra placeringar. Ilmarinen har följt upp koldioxidavtrycket av sina noterade placeringar sedan 2015 och strävat efter att minska det.

I slutet av 2018 var den direkta börsnoterade aktieportföljens koldioxidintensitet 265 ton koldioxidekvivalenter per miljon euro i omsättning. Det var 31 procent mindre än för jämförelseindexet. Koldioxidavtrycket av den börsnoterade företagslåneportföljen var 316 ton koldioxidekvivalenter per miljon euro i omsättning.

Ilmarinen är en av Finlands största fastighetsinvestorer och en betydande byggherre. Bolagets direkta miljökonsekvenser hänför sig framför allt till fastigheternas energieffektivitet och den övriga byggda miljöns klimat- och miljöpåverkan. Ilmarinen investerar i resurseffektiva byggnader som är sunda och trygga för användarna och som ligger invid goda kollektiva trafikförbindelser. Då det gäller nybyggen kartläggs möjligheterna att använda förnybar energi, särskilt jordvärme och solenergi. I byggskedet beaktas möjligheterna till cirkulär ekonomi och byggnadernas hela livscykel.

Som ett resultat av Ilmarinens långsiktiga hållbarhetsarbete godkändes bolaget som ett av de första för certifieringsprogrammet LEED Volume Programme v4. Nya affärsfastigheter förutsätts ha minst LEED Guld eller motsvarande miljöcertifikat. Ilmarinen har ett pågående projekt där det ansöker om LEED-certifiering för sammanlagt 12 befintliga fastigheter.

År 2018 fick Ilmarinens huvudkontor Kiinteistö Oy Helsingin Lepakko i Gräsviken LEED-certifiering. I samband med certifieringsprocessen görs en energiöversikt i fastigheterna och de miljösparande verksamhetsmodellerna förbättras. Ansökan om certifiering räcker flera månader och fastighetsanvändarna är aktivt delaktiga i processen.

Ilmarinen räknar varje år koldioxidavtrycket av fastigheternas energiförbrukning samt koldioxidavtrycket av nybyggen under byggnadernas hela livscykel. Dessa rapporteras närmare i företagsansvarsrapporten.

Sociala ärenden och personalärenden

Bolagets lagstadgade uppgift är att sköta pensionsförsäkringen för kundföretagens personal och för företagare samt att sörja för pensionsutbetalningen som en viktig del av den sociala tryggheten. Ilmarinen sköter denna grundläggande uppgift så högklassigt och kostnadseffektivt som möjligt. År 2018 utfärdade vi besluten om ålderspension i genomsnitt inom 41 dagar. Arbetsförmåga och förtida invalidpension är alltid en allvarlig risk både med tanke på arbetstagaren, arbetsgivaren, arbetspensionsbolaget och hela samhället. I Ilmarinens företagsansvar ingår att förebygga risken för arbetsförmåga bland kundföretagens anställda samt att erbjuda tjänster för att förlänga yrkesbanorna. Sådana tjänster är yrkesinriktad rehabilitering samt tjänster för att förbättra välbefinnandet i arbetet och arbetshälsaledning. Målet är att i samarbete med kunderna förbättra arbetslivets kvalitet, förebygga risken för arbetsförmåga och öka produktiviteten. Samarbetet med kunderna är alltid systematiskt, målinriktat och mätbart och projekten inriktas alltid på gemensamt identifierade utvecklingsobjekt som minskar risken för arbetsförmåga och främjar ett bättre arbetsliv.

År 2018 ordnade Ilmarinen 54 utbildningsevenemang för ett bättre arbetsliv och sammanlagt omfattades cirka 176 000 personer av våra arbetshälsoprojekt.

Ilmarinen är en ansvarsfull arbetsgivare samt en energiskapande och mångsidig arbetsplats. Arbetstagarna belönas rättvist och sporrande. Arbetsmiljön och arbetshälsan utvecklas hela tiden. Personalens tillfredsställelse med arbetet mäts regelbundet. År 2018 var tyngdpunktsområdet verkställandet av fusionen mellan Ilmarinen och Etera, vilket man inom bolaget ville genomföra så ansvarsfullt och öppet som möjligt även ur personalens synvinkel.

Som en ansvarsfull arbetsgivare vill Ilmarinen visa exempel på hur arbetet och arbetsgemenskapen kan stöda individens energinivå. Personalens energinivå har undersökts varje år med en enkät om arbetsklimatet, som 2018 gav ett totalresultat på 3,7 (på skalan 1–5). Resultatet är gott med beaktande av den osäkerhet som personalen upplevde i anslutning till fusionen och samarbetsförhandlingarna i början av året.

Utöver en fortlöpande och öppen kommunikation om fusionen ordnades i Ilmarinen även flera olika coachings- och informationsmöten samt utbildningar både för chefer och personal. Efter samarbetsförhandlingarna ordnades även coaching för personalen för hanteringen av de känslor som förändringen väckte.

Praktiska åtgärder som vidtagits i syfte att stöda arbetshälsan inom arbetsgemenskapen har varit bl.a. att avlöna en friskvårdscoach, stödja personalens motionsmöjligheter, mer omfattande företagshälsotjänster än de lagstadgade samt olika utbildningsevenemang. Ilmarinens plan för jämställdhet och likabehandling godkändes år 2017. I den utstakas riktlinjerna för likabehandling oberoende av ålder, kön, familjeförhållanden, ursprung och nationalitet, språk, religion, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, hälsotillstånd och sexuell läggning.

Respekterande av de mänskliga rättigheterna

Människorätsfrågorna tas närmast fram på bolagets agenda i anslutning till placeringsverksamheten. Ilmarinen har undertecknat FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) år 2016. Ilmarinen förutsätter att de bolag som är placeringsobjekt förutom nationell lagstiftning även följer riktlinjerna i FN:s Global Compact och relaterade internationella normer om mänskliga rättigheter, rättigheter i arbetslivet, miljö och korruption.

I Ilmarinen har hållbarhetstänkandet integrerats som en del av placeringsbesluten. Bolaget tillämpar hållbarhetsrating som bygger på rating av externa tjänsteleverantörer och interna analyser, vilken portföljförvaltarna följer vid sidan av de ekonomiska nyckeltalen. Ratingarna täcker över 3 000 noterade bolag. Placeringar i bolag med den svagaste ratingen kräver alltid särskild utredning. Placeringsobjektet kan också hamna på svarta listan, vilket innebär att Ilmarinen inte placerar i bolaget innan det löst missförhållandena i sin verksamhet. Detta bidrar till att förebygga eventuella människorättsrisker och andra hållbarhetsrisker redan på förhand. I valet av aktier tillämpas dessutom ESG-jämförelseindex, dvs. portföljförvaltarnas resultat jämförs med index, i vilka man tagit med de företag som verkar hållbarast inom branschen och det geografiska området. Detta sporrar portföljförvaltarna att i allt större grad vikta hållbara företag i sina placeringsbeslut.

En utomstående tjänsteleverantör värderar Ilmarinens värdepappersplaceringar två gånger om året och rapporterar om observerade och misstänkta fall av normöverträdelser, vilka även omfattar människorättsrisker. Vid eventuella brott mot de mänskliga rättigheterna och andra brott strävar bolaget antingen på egen hand eller i samarbete med andra placerare och samarbetspartners efter att i första hand få företaget att rätta till sina handlingssätt. År 2018 var 12 företag föremål för en påverkningsprocess. Fyra av fallen anslöt sig till respekterandet av de mänskliga rättigheterna och rättigheterna i arbetslivet och problemen gällde bl.a. tvångsarbete och svaga arbetsförhållanden, ursprungsbefolkningens rättigheter samt begränsning av föreningsfriheten. Om påverkningsprocessen inte leder till önskat slutresultat, är den sista utvägen att frigöra sig från placeringen.

Hållbarhetsärendena diskuteras med de företag som är placeringsobjekt även utanför de egentliga påverkningsprocesserna. I frågor som gäller de mänskliga rättigheterna framhävs t.ex. arbetsförhållandena i företagens underleverantörskedja regelbundet.

Förebyggande av korruption och mutor

Ilmarinens sätt att arbeta fastställs i bolagets uppförandekod, dvs. Code of Conduct. Uppförandekoden är bestående till sin karaktär och den uppdateras vid behov. År 2018 lades "Vi placerar ansvarsfullt" till som ett eget avsnitt i uppförandekoden. Av uppförandekoden framgår bl.a. att Ilmarinen iakttar god försäkringssed, inte godkänner mutor, identifierar och förebygger intressekonflikter, inte missbrukar insiderinformation, identifierar sina kunder och gör ansvarsfulla upphandlingar. Bolagets styrelse har fastställt uppförandekoden samt noggrannare principer och riktlinjer som kompletterar den, bland annat regler mot mutor. Reglerna mot mutor bygger på Transparency Internationals regler mot mutor och de tillämpningsanvisningar till dem som Centralhandelskammaren publicerat. Alla affärssamarbetspartner förutsätts förbinda sig till motsvarande ansvarsfulla handlingssätt. Som byggherre förutsätter Ilmarinen att alla samarbetspartners iakttar skyldigheterna att förebygga grå ekonomi. Uppförandekoden och reglerna är offentliga och finns på bolagets webbplats. Med hjälp av reglerna hanteras compliance-risker, vilka även omfattar risker i anslutning till missbruk och intressekonflikter.

Bolaget har en heltidsanställd Compliance Officer, vars viktigaste uppgift är att stöda bolagets styrelse, ledning och affärsverksamhet då det gäller att säkerställa en tillförlitlig förvaltning och en välfungerande och tillräcklig intern kontroll samt efterlevnad av bestämmelser och uppföranderegler. Alla nyanställda får utbildning i uppförandekoden. Personalen har tillgång till en Whistle Blowing-kanal, via vilken eventuell misstanke om missbruk kan meddelas anonymt. Det kom en anmälan via kanalen 2018, vilken undersöktes och konstaterades vara obefogad. Ilmarinen ålades varken vite eller icke-penningmässiga sanktioner på grund av brott mot lagstiftning eller bestämmelser under år 2018.

I sina placeringsobjekt följer bolaget eventuella korruptionsmisstankar och överträdelser som gäller mutor på samma sätt som brott mot mänskliga rättigheter och andra

normförbrytelser. Bolaget strävar i första hand efter att få företaget att ändra sin verksamhet. Under 2018 pågick fyra påverkningssprocesser som gällde åtgärder mot korruption. Som sista utväg frigör sig bolaget från innehavet.

17 FÖRVALTNING

Ilmarinens ordinarie bolagsstämma hölls den 27 mars 2018. På bolagsstämman godkändes bokslutet och verksamhetsberättelsen, valdes revisor samt ledamöter till förvaltningsrådet i stället för dem som stod i turen att avgå.

Ilmarinens förvaltningsråd har 32 ledamöter. Förvaltningsrådet sammanträdde två gånger under år 2018. Som förvaltningsrådets ordförande fortsatte Metso Oyj:s senior advisor Matti Kähkönen och som vice ordförande fortsatte verksamhetsledare för Akavas Specialorganisationer rf Salla Luomanmäki (ordförandens främsta ersättare) och verkställande direktör för Caverion Abp Ari Lehtoranta.

Till ny ledamot i förvaltningsrådet fr.o.m. den 27 mars 2018 valde bolagsstämman verkställande direktör för Sanoma Media Finland Ab Pia Kalsta, Olli Isotalo, verksamhetsledare för Finlands Juristförbund Jore Tilander och verkställande direktör för Barona Oy Minna Vanhala-Harmanen.

Förvaltningsrådets sammansättning finns i sin helhet på Ilmarinens webbplats www.ilmarinen.fi/sv/ilmarinen/forvaltning-och-organisation/forvaltningsradet.

Ilmarinens styrelse har 14 ledamöter och fyra suppleanter. Styrelseledamöternas mandatperiod är fyra år. Förvaltningsrådet utnämnde styrelsen för mandatperioden 2018–2021 i november 2017. Som styrelsens ordförande fortsatte Kesko Abp:s koncernchef Mikko Helander. Som vice ordförande fortsatte FFC:s ordförande Jarkko Eloranta och verkställande direktör för Finlands Näringsliv EK Jyri Häkämies. Styrelsen sammanträdde tolv gånger år 2018, av vilket ett var ett möte per capsulam.

Styrelsens sammansättning 1.1–31.12.2018:

Ordförande
Mikko Helander, koncernchef, Kesko Abp

Vice ordförande
Jarkko Eloranta, ordförande, FFC
Jyri Häkämies, verkställande direktör, Finlands Näringsliv EK

Ledamöter
Sture Fjäder, ordförande, Akava
Tero Kiviniemi, verkställande direktör, Destia Group Oyj
Timo Kokkila, verkställande direktör, Pontos Group
Hille Korhonen, verkställande direktör, Nokian Renkaat Oyj
Leena Laitinen, verkställande direktör, Alko Ab
Olli Lehtilä, affärsrörelsedirektör, OP Gruppen, försäkringskunder
Katarina Murto, direktör för intressebevakningen, STTK
Juho Nummela, verkställande direktör, Ponsse Oyj
Seppo Parvi, ekonomidirektör, Stora Enso Oyj
Kristian Pullola, ekonomi- och finansdirektör, Nokia Abp
Kyösti Suokas, vice ordförande, Byggnadsförbundet

Suppleanter

Marja Aarnio-Isohanni, verkställande direktör, Espero Care Oy
Annukka Lantto, vice verkställande direktör, Antellkoncernen
Hannu Rautiainen, direktör, lagstiftning och förvaltning, Finlands Näringsliv EK
Samu Salo, ordförande, Ingenjörförbundet IL

På sitt sammanträde den 14 november 2018 valde förvaltningsrådet direktör Jouni Halaka med ansvar för företagsamhet och näringspolitik vid Finlands Näringsliv Ek till styrelsesuppleant i stället för Hannu Rautiainen fr.o.m. den 1 januari 2019.

Nominerings- och ersättningsutskottet utgörs av styrelsens ordförande och en ledamot. År 2018 bestod nominerings- och ersättningsutskottet av Mikko Helander (ordförande), Jarkko Eloranta, Jyri Häkämies och Tero Kiviniemi. Nominerings- och ersättningsutskottet höll sex möten under året.

Ordförande för revisions- och riskhanteringsutskottet 2018 var Kristian Pullola och medlemmar var Katarina Murto, Seppo Parvi och Hannu Rautiainen. Revisions- och riskhanteringsutskottet sammanträdde sju gånger under året.

Ordförande för valutskottet var Matti Kähkönen och vice ordförande Matti Harjuniemi. Medlemmar i valutskottet var Markus Ainasoja, Sture Fjäder, Mikko Helander, Tero Kiviniemi, Ari Lehtoranta och Katarina Murto. Valutskottet sammanträdde tre gånger under 2018.

För styrelse- och förvaltningsrådsledamöternas deltagande i möten redogörs i ersättningsförklaringen som kan läsas på Ilmarinens webbplats <https://www.ilmarinen.fi/sv/ilmarinen/forvaltning-och-organisation/ersattningsforklaring/>.

Ilmarinens bolagsstämma valde den 27 mars 2018 revisionssammanslutningen KPMG Oy Ab till revisor med CGR Juha-Pekka Mylén som huvudansvarig revisor. Ilmarinens tidigare revisor var revisionssammanslutningen Ernst & Young Oy och som dess huvudansvariga revisor fungerade CGR Harri Pärssinen.

18 KONCERNEN

Vid utgången av 2018 bestod koncernen Ilmarinen av 209 dotterbolag och 71 ägarintresseföretag, av vilka 32 har konsoliderats i koncernen som intressebolag. Dotterbolagen är fastighetsbolag, med undantag av tre bolag. Även majoriteten av intressebolagen är fastighetsbolag eller fastighetssammanslutningar. Tietollmarinen hör till koncernen på grundval av rösträtt, då Ilmarinen innehar en andel om 70 procent av det röstetal som aktierna i Tietollmarinen medför, fastän Ilmarinens andel av aktiekapitalet är 30 procent. Uppgifter om samtliga dotterbolag och ägarintresseföretag finns i noterna till bokslutet.

19 HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSPERIODEN

Från den 1 januari 2019 anmäler arbetsgivarna de löner som de utbetalar år 2019 till inkomstregistret inom fem dagar från lönebetalningen. Ilmarinen hämtar löneuppgifterna från inkomstregistret nästan i realtid för beräkningen av försäkringsavgifter och pensioner. Införandet av inkomstregistret lyckades väl och Ilmarinen har beredskap att sköta pensionsförsäkringen enligt registret. Arbetsgivarna har emellertid lämnat in färre löneanmälningar till inkomstregistret än vad som uppskattades på förhand. I slutet av

januari hade cirka 60 procent av Ilmarinens försäkrade arbetsgivare gjort en löneanmälan. Ilmarinen är aktivt i kontakt med kundföretagen för att säkerställa att ändringen av anmälningsförfarandet sker smidigt och att arbetspensionsförsäkringsärenden blir omskötta.

20 FRAMTIDSUTSIKTER

Mot slutet av 2018 blev utsikterna inom den internationella ekonomin osäkrare. I färsk prognoser väntas den ekonomiska tillväxten ännu fortsätta, men samtidigt förutses det ske en avmattning redan under innevarande år både i Finland och i de övriga industriländerna jämfört med 2018. Med tanke på placeringsmarknaden är det väsentliga hur kraftigt den avmattande tillväxten avspeglar sig på företagets resultat och hur centralbankerna kommer att reagera på situationen. Fastän riskerna för en överdriven åtstramning av penningpolitiken har minskat efter vad som kan utläsas av centralbankernas information den senaste tiden, skapar osäkerheterna i anslutning till den ekonomiska tillväxttakten, penningpolitiken, Brexit-förhandlingarna och handelskriget fortfarande nervositet på marknaden. Oberoende av den avmattande tillväxten väntas sysselsättningen och lönesumman fortsättningsvis utvecklas gynnsamt i Finland, vilket kommer att ha en positiv inverkan på arbetspensionsanstaltens premieinkomst även 2019.

I sin egen verksamhet fortsätter Ilmarinen 2019 att genomföra de förnyelser med vilka bolaget strävar efter att nå målen som ställdes för fusionen med Etera 2018. Avsikten är att nå målen genom att effektivisera funktionerna, förnya strategin och genom att utveckla nya tjänster.

Styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst

Moderbolagets utdelningsbara fria egna kapital i bokslutet den 31 december 2018 är 145 945 639,73 euro, varav räkenskapsperiodens vinst uppgår till 5 999 540,21 euro.

Styrelsen föreslår att bolagsstämman beslutar om att reservera högst 50 000,00 euro av räkenskapsperiodens vinst för styrelsens disposition att utdelas för allmännyttiga eller därmed jämförbara ändamål i form av donationer samt bemyndigar styrelsen att besluta om utnämningen av mottagare, användningsändamål och donationernas närmare villkor. Bemyndigandet är i kraft fram till den ordinarie bolagsstämman 2020 och donationsmedel som eventuellt inte använts fram till att bemyndigandet upphör överförs till säkerhetsreserven.

Styrelsen föreslår därtill att resten av räkenskapsperiodens vinst, dvs. 5 949 540,21 euro överförs till säkerhetsreserven.

Helsingfors den 14 februari 2019

Mikko Helander

Jarkko Eloranta

Jyri Häkämies

Sture Fjäder

Tero Kiviniemi

Timo Kokkila

Hille Korhonen

Leena Laitinen

Olli Lehtilä

Katarina Murto

Juho Nummela

Seppo Parvi

Kristian Pullola

Kyösti Suokas

Jouko Pölönen
verkställande direktör

Över utförd revision har i dag avgivits revisionsberättelse.

Helsingfors den 28 februari 2019

KPMG Oy Ab
revisionsammanslutning

Juha-Pekka Mylén
CGR-revisor